
FOLKETINGET

Europaudvalget, Beskæftigelsesudvalget, Socialudvalget og Integrationsudvalget.

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 12. november 2014

EU-dom om begrænsning af sociale ydelser til EU-borgere

Sammenfatning

EU-Domstolen har givet Tyskland medhold i at afvise tysk grundsikringsydelse til en rumænsk kvinde og hendes søn, der er bosat i Tyskland. Begrundelsen er, at kvinden ikke er erhvervsaktiv. Med dommen anerkender Domstolen medlemsstaterne ret til at sikre, at EU-borgere fra andre lande ikke udgør en urimelig byrde for værtslandet. Dommen forholder sig til en konkret tysk ydelse, som tilhører en særlig kategori af ydelser.

Hvad går sagen ud på?

Elisabeta Dano er rumæner, født i 1989. Hun har en søn Florin, som er født i Tyskland i 2009. De er begge rumænske statsborgere og rejste senest ind i Tyskland den 10. november 2010. I juli 2011 fik Elisabeta Dano opholdstilladelse som EU-borger af byen Leipzig. Siden deres ankomst i Leipzig har Elisabeta Dano og Florin boet hos hendes søster, som har forsørget dem. Elisabeta Dano er i stand til at arbejde, men hendes uddannelsesniveau (3 års skole i Rumænien) og hendes begrænsede tyskkundskaber gør, at hun har meget lille chance for at finde arbejde. Hun har ikke tidligere haft arbejde

hverken i Rumænien eller Tyskland, og hun er ikke rejst til Tyskland for at søge arbejde. Hun anses derfor ikke for at være erhvervsaktiv.

Elisabeta Dano modtager børnepenge til Florin fra den tyske socialsikringsordning og underholdsbidrag, da Florins far er ukendt. Dommen handler ikke om disse to ydelser.

I januar 2012 anmodede Elisabeta Dano for anden gang om en grundsikringsydelse fra den tyske socialsikringsordning. De tyske myndigheder afviste denne anmodning under henvisning til, at sådanne ydelser ifølge tysk lovgivning ikke gælder for udlændinge, hvis opholdsret i Tyskland alene bygger på deres status som arbejdssøgende.

Elisabeta Dano har appelleret denne afvisning til Retten Sozialgericht Leipzig, som i har spurgt Domstolen, om medlemslande må udelukke ikke-beskæftigede EU-borgere fra sådanne bistandsydelser for ikke at belaste socialsikringsordningen. Eller om det faktum, at sådanne ydelser gives til tyske statsborgere i samme situation, betyder, at man ved at afvise andre EU-borgere bryder reglen om ikke-forskelsbehandling, og derfor skal tildele alle EU-borgere, som bor i landet, disse ydelser.

Hvad siger Domstolen?

Det grundlæggende spørgsmål er, om medlemsstaterne må udelukke dårligt stillede personer fra andre medlemsstater fra at modtage såkaldt ikke-bidragspligtige ydelser for at forhindre, at udbetaling af sådanne ydelser bliver en urimelig byrde for medlemsstaten – til trods for at sådanne ydelser udbetales til egne statsborgere i samme situation.¹

Domstolen svarer i sin præjudicielle afgørelse,² at statsborgere fra andre EU-lande kun har krav på ret til samme behandling (herunder adgang til ydelser) som værtslandets borgere, hvis de opfylder betingelserne i opholdsdirektivet, det vil sige, at de enten er økonomisk aktive eller selvforsørgende. Opholdsdirektivet og forordningen om koordinering af sociale sikringsordninger (se mere om disse retsakter nedenfor) er ikke til hinder for nationale regler, der udeluk-

¹ Den danske regering har afgivet mundtligt indlæg i sagen. Se regeringens notat til Europaudvalget af 13. marts 2014 (EUU Alm. del Bilag 327)

² Dom i sag C-333/13 afsagt 11. november 2014

ker statsborgere fra andre medlemsstater fra at modtage særlige, ikke-bidragspligtige ydelser, som tildeles nationale borgere i samme situation. Da Elisabeta Dano ikke er rejst til Tyskland for at søge arbejde, er hun ikke erhvervsaktiv og råder heller ikke over tilstrækkelige midler, som krævet i opholdsdirektivet. Derfor har hun og hendes søn heller ikke krav på opholdsret i Tyskland. Og de kan ikke påberåbe sig princippet om forbud mod forskelsbehandling.

Domstolen anerkender medlemsstaternes ret til at afvise sociale ydelser til borgere, der kommer alene for at opnå sociale ydelser:

"en medlemsstat skal således i henhold til nævnte artikel 7 have mulighed for at afslå at indrømme sociale ydelser til ikke-erhvervsaktive unionsborgere, som udøver deres ret til fri bevægelighed alene med det formål at opnå social bistand i en anden medlemsstat, selv om de ikke råder over tilstrækkelige midler til at kunne gøre krav på en ret til ophold."

Videre hedder det i dommen, at alternativet ville være, at en person, der ved indrejsen i et andet land ikke råder over tilstrækkelige midler, automatisk ville komme til at råde over sådanne midler, hvis personen havde ret til sociale ydelser.

I Generaladvokatens forslag til afgørelse står der om samme problemstilling:

*"I det foreliggende tilfælde er det min opfattelse, at den nationale lovgivning er i overensstemmelse med EU-lovgivers ønske, for så vidt som de personer, der indrejser i Tyskland alene med det formål at drage fordel af denne medlemsstats sociale system, og som ikke på nogen måde ønsker at integrere sig på arbejdsmarkedet, derved udelukkes fra at modtage grundsikringsydelser. Den nævnte lovgivning gør det muligt at undgå, at personer, der gør brug af deres ret til fri bevægelighed uden vilje til at integrere sig, bliver en byrde for det sociale system. Den nævnte lovgivning er desuden i overensstemmelse med det råderum, der er overladt medlemsstaterne på området. Den gør det med andre ord muligt at undgå misbrug og en vis form for »velfærdsturisme«."*³

³ Forslag til afgørelse fra Generaladvokat M. Wathelet i sag C-333/13, fremsat 20. maj 2014

Hvilke regler er i spil?

De relevante EU-regler er:

- Forordning 883/2004 om koordinering af sociale sikringsydelser
- Opholdsdirektivet 2004/38/EF
- Traktatens forbud mod forskelsbehandling på baggrund af nationalitet artikel 18, TEUF

Opholdsdirektivet skelner mellem:

- **Økonomisk aktive** (arbejdstagere, selvstændige) og deres familie-medlemmer har samme rettigheder som hjemlandets egne borgere. Det gælder bl.a. i forhold til modtagelse af sociale ydelser.
- **Ikke-erhvervsaktive** (f.eks. studerende, jobsøgende, pensionister og selvforsørgende) må som udgangspunkt opholde sig i et andet EU-land i op til 3 måneder, såfremt de kan vise deres pas. I de 3 måneder er værtslandet ikke forpligtet til at udbetale sociale ydelser. Varer opholdet i mere end 3 måneder, skal den jobsøgende eller studerende råde over tilstrækkelige midler til at forsørge sig selv og evt. familie-medlemmer. De må ikke udgøre en "urimelig byrde" for værtslandet. De skal desuden have en sygesikring.

Dommen forholder sig til den tyske grundsikringsydelse, der er en **særlig, ikke-bidragspligtig ydelse**, hvilket vil sige, at:

- den er erstatning for eller supplement til en social sikringsydelse
- den har karakter af en socialhjælp
- den er reguleret af objektive fastsatte kriterier
- modtageren ikke skal have indbetalt noget til ordningen for at modtage ydelser fra den, den finansieres alene af offentlige midler.

Disse særlige, ikke bidragspligtige ydelser, kan ikke eksporteres til et andet land, er opført i bilag X til forordning 883/2004. Den eneste danske ydelse på listen er boligstøtte til pensionister.

Med venlig hilsen

Lotte Rickers Olesen (3330)